SUOMEN MATKAILUALAN LIITTO RY
Vilhonkatu 4 B
00100 HELSINKI

4.6.2021

Talousvaliokunta

Suomen matkailualan liitto ry:n (SMAL) lausunto: Asia: Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi yritysten määräaikaisesta kustannustuesta annetun lain (508/2020) muuttamisesta (neljäs kierros)

Suomen matkailualan liitto ry kiittää mahdollisuudesta lausua hallituksen esityksestä laiksi yritysten määräaikaisesta kustannustuesta annetun lain (508/2020) muuttamisesta (neljäs kierros).

Yleistä

SMAL katsoo, että koronapandemian vaikutusten yhä tuntuessa monien toimialojen ja yritysten toiminnassa, tarvetta kustannustuen neljännellekin kierrokselle on tarvetta. Matkailuala odottaa edelleen kansainvälisen matkustuksen käynnistymistä. SMALin jäsenistöltään keräämien tietojen mukaan matkatoimistomyynti oli huhtikuussa 2021 noin 6 prosenttia huhtikuun 2019 myynnistä. Kauppalehdessä 3.6. julkaistussa vertailussa matkatoimistoalan yritysten liikevaihto oli koronavuonna 2020 romahtanut kaikista toimialoista pahimmin. Kun Suomen hallitus edelleen jarruttelee kansainvälisen matkustuksen avaamista, on päivänselvää, että matkailuala tulee tarvitsemaan vielä myös viidennen tukikierroksen päästäkseen kriisistä kuiville ja voidakseen ryhtyä kutsumaan 15 kuukautta lomautettuna ollut henkilökuntaa takaisin töihin.

SMAL on esittänyt jo edellisten kustannustukikierrosten yhteydessä kustannustuen omavastuuosuuden porrastusta. Olisi elintärkeää koronakriisin kaltoin kohtelemille toimialoille - kuten matkailutoimialalle - että yritysten liikevaihdon lasku otettaisiin vihdoin viimein huomioon IV-kustannustukikierroksella. Olemme esittäneet, että kustannusten omavastuun osuus pienenisi suhteessa vertailu- ja tukikauden välisen ajan perusteella laskettuun liikevaihdon laskuun. Eli mitä suurempi liikevaihdon pudotus, sen pienempi olisi kustannuksia koskeva omavastuu. Tämä olisi tervetullut vastaantulo niille yrityksille, jotka aidosti ovat kärsineet ja kärsivät yhä pandemian vaikutuksista.

1 § Soveltamisala
SMAL pitää hyvänä, että hallituksen esityksessä ehdotetaan kustannustuesta annetun lain muuttamista siten, että sen soveltamisalaan kuuluu IV-tukikierroksella Euroopan komission hyväksymä toinen tukiohjelma, joka mahdollistaa sulkemiskorvauksen myöntämisen suurille ja keskisuurille yrityksille sekä kustannustuen myöntämisen yrityksille, joiden alkuperäisen tukiohjelman mukainen 1,8 miljoonan euron tukikiintiö on täynnä. SMAL pitää kannatettavana, että tuen enimmäismäärä nostetaan 10 miljoonaan euroon.

2 §. Kustannustuen myöntämisen yleiset edellytykset / 3 §. Kustannustuen piiriin kuuluvat toimialat ja yritykset
SMAL pitää esitettyä kustannustukijaksoa 1.3.2021–31.5.2021 hyvänä. SMALin kanta on, että vertailuajanjaksona on perusteltua käyttää tukikauden vastaavaa ajanjaksoa 1.3.2019–31.5.2019. Tällä tavoin varmistetaan se, että huomioon otetaan liikevaihdon todellinen ero tukikauden ajanjakson ja

koronapandemiaa edeltävän ajanjakson välillä. Jos kustannustuen V-kierrosta aletaan valmistella, mikä olisi elintärkeää matkailutoimialalle, haluamme jo nyt tuoda esille, että vertailuajanjaksona tulee käyttää samalla tavoin vuoden 2019 vastaavaa ajankohtaa. Toimialakohtainen 10:n ja yrityskohtainen 30 prosentin liikevaihdon laskemisperuste tuen piiriin pääsemisedellytyksenä on perusteltu erityisesti, kun ottaa huomioon, että tuen laskentakaavassa huomioidaan lisäksi tukikerrointa käyttäen yrityksen liikevaihdon aleneminen. Yksinomaan tällä ei kuitenkaan saavuteta sitä tavoitetta, että tuki kohdentuisi kaikille yrityksille tasapuolisesti ja tukea saisivat kriisistä eniten kärsineet toimialat, kuten edellä totesimme.

4 §. Kustannustuen määräytymisperusteet
SMAL pitää hyvänä, että kustannustuen määräytymisperusteet ovat edelleen laajat. Olisi kuitenkin perusteltua, että IV-kierroksella kustannustukeen sisällytettäisiin korvattaviksi kustannuksiksi myös osakeyhtiömuotoisten yrittäjien YEL-maksut. Lisäksi otaksumme, että esityksen luettelemat joustamattomat liiketoiminnan kulut ja menetykset lienevät vain esimerkinomaisia. On ensiarvoisen tärkeää, että tarkennukset eivät ole poissulkevia ja että joustamattomien kustannusten rajaus pysyy laajana, joustavana ja huomioi yritys- ja toimialakohtaiset erot.

5 §. Kustannustuen määrä
SMALin kanta on, että esityksessä mainittu tuen laskentakaava on sinällään käyttökelpoinen. Kuten edellä toteamme, olisi kuitenkin perusteltua, että kustannusten omavastuuosuuteen vaikuttaisi se, kuinka suuri liikevaihdon pudotus on ollut. Useat toimialat ovat kärsineet koronakriisistä, mutta kriisi on kohdellut kansainvälisen matkailun parissa toimivia yrityksiä erityisen kovalla kädellä. Esimerkiksi SMALin jäseniltään keräämien tietojen perusteella liikevaihto matkatoimistoalan yrityksillä on pudonnut maaliskuusta 2020 alkaen 90–100 %. SMAL esittää edelleen, että omavastuuosuus pienesi suhteessa vertailu- ja tukikauden välisen ajan perusteella laskettuun liikevaihdon laskuun. Esimerkiksi 60–70 prosentin pudotus pienentäisi omavastuun 25 prosenttiin, 70–80 prosentin pudotus 20 prosenttiin, 80–90 prosentin pudotus 10 prosenttiin ja tätä suurempi pudotus poistaisi omavastuun.

5 c § Suurten ja keskisuurten yritysten toimitilojen sulkemisesta johtuva korvaus
SMAL pitää kannatettavana, että lakiin esitetään sulkemiskorvaus myös keskisuurille ja suurille yrityksille, joiden toimitilat ovat olleet suljettuna lain tai sen nojalla tehdyn viranomaispäätöksen mukaisesti. On myös kannatettavaa, että tukien yrityskohtainen enimmäismäärä esitetään nostettavaksi 10 miljoonaa euroon.

5 d § Tuki kattamattomiin kiinteisiin kustannuksiin
Kuten SMAL jo aiemmin ilmaisi, on kannatettavaa, että ehdotetulla lainmuutoksella mahdollistetaan kustannustuen myöntäminen yrityksille, joiden 1,8 miljoonan tukikiintiö on jo täynnä, mutta joille edelleen on perusteltua myöntää kustannustukea koronapandemian vuoksi. On kannatettavaa, että yritysten kattamattomia kiinteitä kustannuksia voidaan korvata 10 miljoonan euron enimmäismäärään saakka. Tulkintaepäselvyyksien välttämiseksi olisi tärkeää, että lakiehdotuksessa selkeästi tuodaan esiin se, että kattamattomilla kiinteillä kuluilla viitataan samoihin kuluihin kuin mihin kustannustuen palkka- ja joustamattomilla kuiluilla viitataan.

7 §. Kustannustuen hakeminen
SMAL pitää kannatettavana, että Valtiokonttori edelleen hoitaa myös esityksen mukaisten tukihakemusten käsittelyn hakukauden ollessa elokuusta 30.9.2021 asti.

Lopuksi

SMAL on tyytyväinen, että valtio on myöntänyt kustannustukea koronapandemiasta kärsiville toimialoille. Toivottavaa olisi kuitenkin ottaa vielä paremmin huomioon se, että toimialojen erot koronakriisin vaikutusten osalta ovat merkittäviä. Kuten olemme toistuvasti tuoneet esiin, on täysin eri tilanne, jos yrityksen liikevaihto

on pudonnut 30 prosenttia verrattuna siihen, että pudotus on ollut yli 90 prosenttia. Omavastuuosuuden pidättäminen yritykseltä, jolla toiminta on kokonaan tai lähes kokonaan keskeytynyt, ei ole perusteltavaa.

SMAL pitää erittäin tärkeänä myös sitä, että kun hallituksen toimilla on koko koronapandemian ajan käytännössä estetty kansainvälinen matkustus niin ulkomailta Suomeen kuin Suomesta ulkomaille (viime mainittu ’vältä tarpeetonta matkustusta’ -suosituksen myötä), on oikeus ja kohtuus, että alaa tuetaan niin kauan, että liiketoiminta saadaan käyntiin. Kansainvälisen matkustuksen parissa toimiville yrityksille on luonteenomaista se, että tuotannon valmistelu vie vähintään viikkoja, usein kuukausia. Kun edelleen voimassa olevat matkustusrajoitukset eivät mahdollista toiminnan merkittävää käynnistämistä ja henkilökunnan töihin kutsumista, hidastuu tuottavan liiketoiminnan aloittaminen entisestään. Näillä perusteilla toivomme, että jo nyt lähtökohdaksi otetaan se, että V-tukikausi käynnistyy välittömästi esityksen mukaisen tukikauden päätyttyä.

SUOMEN MATKAILUALAN LIITTO RY (SMAL)

Heli Mäki-Fränti
Toimitusjohtaja

Tarja Luoma
Lakimies